

FOGARAS ÉS VIDÉKE

Társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági hetilap.

Előfizetési ár:
 Helyben házhoz hordva, vidékre postán küldve:
 Egész évre 8 Kor., félévre 4 K., 1/4 évre 2 K.
 Egyes szám ára 16 fillér.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Thierfeld D. könyvkereskedése.

A hirdetések díját jutányosan számítjuk.
 Nyílt tér: soronként 20 fill.
 Hirdetések és Nyílt tér díja előre fizetendő.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

A női kereskedelmi tanfolyamok célja.

Azon kereskedelmi szak- és irodai főbb ismeretek, valamint gyakorlati ügyes-ségek elsajátítása, amelyekre az életben a nőknek akár mint könyvvivőknek, pénztárosoknak, levelezőknek s egyéb üzleti alkalmazottaknak, akár mint a család tagjainak péld. az üzletben, az apa vagy férj helyettesítése alkalmából, vagy a háztartásban szükségük van.

A tanítás 10 hónapig tart, szeptember 1-jétől kezdődőleg. *Oly növendékek vétetnek fel*, kik a polgári vagy a felsőbb leányiskola és leány-gimnázium negyedik, — vagy a felső leányiskola második osztályát sikerrel végezték, avagy megfelelő előképzettségüket a magyar nyelvből, számtanból és földrajzból felvételi vizsgálatokkal igazolják.

A növendékek *beiratási és tandíjat* fizetnek, mely a tanfolyam fenntartási költségeit fedezi és amelyet a helyi viszonyokhoz képest az iskola fenntartó

állapít meg. (Fogarason az 1892/93. tanévben egy növendék havi 10 koronát fizetett.)

Rendes tantárgyak: 1. Kereskedelmi számtan. 2. Könyvvitel. 3. Kereskedelmi és váltóismeret. 4. Irodai munkálatok és kereskedelmi levelezés. 5. Német nyelv és levelezés. 6. Kereskedelmi földrajz és áruismeret. 7. Gyorsírás. 8. Szépirás. **Rendkívüli tantárgy** a gépirás.

Vizsgálatok és bizonyítványok. Az iskolai év végén a vallás- és közoktatásügyi minisztérium iparoktatási főigazgatójának vagy helyettesének elnöklése s a kereskedelmi minisztérium kiküldöttjének társelnöklése mellett korlátolt nyilvánossággal záróvizsgálat tartatik, melynek két része van, i. i. írásbeli és szóbeli.

Az írásbeli vizsgálat tárgyai: kereskedelmi számtan, könyvvitel és kereskedelmi levelezés (magyar és német nyelven.)

A szóbeli vizsgálat tárgyai: kereskedelem és váltóismeret, kereskedelmi földrajz és áruismeret.

Az írásbeli és a szóbeli vizsgálat egy tárgyából nem menthető fel senki. Azok a növendékek, akik minden tantárgyból legalább elégséges osztályzatot érdemeltek, záró vizsgálati bizonyítványt kapnak.

És most átírok a női hivatásnak inkább megfelelő és általánosabb becsű tanfolyam ismertetésére. (*Kivonat* a női kézimunka szervezetéből, melyet a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur 1898. évi augusztus hó 4-én 39.020. sz. a. rendeletével adott ki.)

A női kézimunka tanfolyamok célja a női kézimunka egyes ágainak oly szakszerű művelése, hogy az ily tanfolyamot végzett nők a tanult munkanemben az önálló munkássághoz szükséges ügyességre szert tehessenek s tisztességes megélhetést is biztosíthassanak maguknak.

Felvétetnek e tanfolyamra a polgári leányiskola IV. osztályát végzett tanulókon kívül — kivételesen — oly nők is, akik a polgári leányiskola négy osztályát nem végezték el, de arravaló-

TÁRCA.

Az izlésről.

Itta és a főgimnázium matinéjén felolvasta:
Krebsz Ernő.

Mélyen tisztelt türelmes hallgatóság!

Megirigyelni való, kitűnő helyzetben van az alkalmi felolvasó, már mint ez alkalommal úgy is mondhatom, hogy: vagyok — mert míg egyrészt tíz-tizenöt percig szabadon bátorodom igénybe venni sőt próbára is tenni türelmüket addig másfelől remélem, hogy tekintettel a megígért programmszerű 15 percre nem zúgolódnak. Vagy hogy is mondtam 15 percet. Hát igen, tizenötöt mondtam, de harminc lehet belőle.

Hisz izlés dolga visszaélni a figyelmes közönség türelmével, mert az izlés olyan tökéletlen valami, mint a nagy Fridrik porosz király latinsága: De gustibus non est disputantibus. Roppant változatos és sokféle mint az áprilisi időjárás vagy a tavaszi kalapdivat.

Az egyiknek izlik a rumtorta, alias pancstorta, ha nem sikerül a pesti szakácskönyv vagy Jókai receptje szerint. Másnak olnmützi quargli kell — köszönöm alásan.

Én például a müncheni Löwenbräut szeretem és van, aki halzsirral bankettezik. A grönlandiak szokták.

Az izlés roppant különböző a botokudoktól egészen Lukulluszig. Vagy talán az eszkimóig. A rendezett tanácsu város fogarasi honpolgára, kinek melleleg ugyanaz a részéről elhallgatott díjmentes jelzője van mint a bécsi nyárspolgárnak, remek szeletet vág egy hőszines szalonnából, melyben rózsás rétegekben pirul a finom hus.

A grönlandi! Mondhatjuk akár mint Montesquien korában: Ugyan a grönlandi! Már kérdezem, hát mért nem grönlandi? Hiszen ez is szalonnázik, még pedig nem csak csemegézve, hanem amugy, hogyan is mondják — talán magyarosan. Azonban egy kis különbséggel.

A yorkshirei sonkatermelőről busan énekelheti: Hej tőled be távol estem, ha lélekvesztő kajakjából önkénytelen buvárkodásra egyet bukik a sarki tenger hullámaiba, melyekbe elfelejtett abból a porból hinteni,

melyről egy élelmes borfizikus vagy talán fifikus nem tudom német vagy talán más, de legyen német — mert hiszen tudják, hogy elől jár a huncutságban: — azt állítja, hogy vízzel telt pohárba hintve, tokaji borra teszi a vizet Wladivosztokban, úgy mint Kasablankában, Pécsen vagy akár Tokajban. Sőt — de már ezt csak levéltitok alatt gondolom magamban, önöknek nem mondom, én úgy hiszem ott legtöbbször. Azt hiszik, hogy talán rágalmaztam. A borkészítés körül olyan korrekt akarok maradni, mint egy angyal — németül úgy tudom a szótárból, engelenek mondják.

Hogy azonban a tárgytól el ne térjünk, ahogy a parlamenti elnökök figyelmeztetni szokták a szónokot, konstatáljuk, hogy az eszkimó szépen bekapja a fókaszalonnás rud egyik végét, bemér magának belőle egy tápláló adagot, már csak a hosszmelet azon fogalmi szerint, ahogy némely kedélyes törzsvendég rendel, hogy: Jean egy félóraig ennivaló debreceni kolbászt hozzon, — igazán kérem csak ezekkel a körmondatokkal úgy van az ember, hogy sohasem tudja mire fog ki-lyukadni a végén — mondtam: az eszkimó szépen megtelevé, a száján levágja a szalonna-

Sirolin

Emeli az étvágyat és a testsúlyt, megszünteti a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számarköhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéketlen utángatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájc)

„Roche”

Kapható orvosi rendelre a gyógyszerárban. — Ára üvegenként 4.— korona.

ságukat igazolják és 20 évesnél nem idősebbek.

A beiratási és tandíj egész évre rendszerint annyi, mint a polgári leányiskolában.

A tanfolyam két évre terjed s mint a polgári leányiskola kiegészítő része, azzal szerves kapcsolatban van; fegyelmi és rendtartási szabályai a kézimunka tanfolyam növendékeire is kötelezők, hacsak valamely kérdésben külön rendelet nem intézkedik.

A tanítási tárgyak elméletiek és gyakorlatiak. Az első csoportba a magyar irodalom, a kereskedelmi és könyvviteli ismeretek tartoznak. Mivel azonban a miniszteri rendelet megengedi, hogy a részletes tanítási tervet a kézimunka tanfolyamok saját viszonyaik s a vidéken divó közszükségleteik szerint rendezzék be, a kereskedelmi és könyvviteli ismeretek helyett felvehető pl. a művészettörténelem és a magyar irodalommal kapcsolatban a művelődéstörténelem.

Gyakorlati tárgyak:

1. Értékményes rajz. 2. A kézimunka minden neme, melyek két csoportba osztatnak, u. m.: varró- és himzőcsoport. Egy-egy csoport első és második évbéli növendékei együttesen vesznek részt a tanulásban. A csoportok tetszés szerint választhatók, de évközben egyik csoportból a másikba átlépni nem szabad.

A kézimunka tanítására vonatkozólag általános utmutatásul a következők szolgáljanak:

I. Varrócsoport: a) A fehérneműek szabása és varrása; a kézi és gépvarrás

különböző nemei; fehérneműek rajzolása és kiszabása, természetes nagyságban papirosból, vászonból. Varrás kézzel s később különböző rendszerű gépeken.

b) Felsőruha szabás és varrás. Gyermekekruhák és női ruhák készítése, kezdve a legegyszerűbb formákon, tovább haladva divatképek követelményei szerint készítendő öltözetekig. Mértékvtel. Szabásminták rajzolása. Kiszabás. Ruhavarrás.

c) Vegyes munkák a helyi szükségletnek megfelelőleg, nevezetesen divatárumunkák, bábuöltöztetés stb.

II. Himzőcsoport: a) Fehér-, színes és mühimzés. A kézi fehér-himzés különböző nemei, u. m. hurkolás, tömött és likacsos himzés; ugyanezek gyakorlása kereten.

b) Színes és mühimzés. Monogramok himzése; stilszerű compositio alkalmazása, különös tekintettel a kalotaszegi szöttek és varrottas, kedveltebb darabjain, a régi urasztalkendőkön és oltárterítőken alkalmazott magyar motívumokra.

c) Vegyes munkák a helyi viszonyoknak megfelelőleg. Csipkeverés, csetneki csipkekészítés, horgolás, csomózás. A magyar motívumokból a növendékekkel stilszerű compositio készítésére is kísérletet kell tenni s az ügyesebb rajzoló növendéket ebbeli törekvésében hathatósan támogatni.

A kézimunka tanítása közben a használt anyagokra, eszközökre, azok termelésére, készítésére és beszerzési forrásaikra vonatkozólag is tájékoztatást nyernek a tanulók.

Heti óraszám: Magyar nyelv és irodalom 2—2 óra; rajz 3—3 óra; kereskedelem és könyvviteli ismeretek, (vagy ehelyett művészettörténelem, esetleg világirodalom — természetesen miniszteri engedéllyel — vagy a természettudományok újabb vívmányai, az újabb találmányok ismertetése stb.) 1—1 óra. Összesen heti 6 óra évfolyamonként. A kézimunka heti óraszámát egy-egy csoportban 20 óra.

Az elméleti tárgyak és a rajz alól indokolt esetekben a tantestület felmentést adhat.

A szülő vagy gyám kívánságára megengedhető, hogy valamelyik csoport két éves tanfolyamát végzett növendék tovább is járasson a kézimunka tanfolyamba.

A kézimunka tanfolyamok munkáiból az iskolaév végén, mintegy gyakorlati vizsgálatul, az illető kézimunka és iparitanítónők kiállítását rendeznek.

A tanulók a munkanemből s az ezeken tanúsított előmenetelükről évenként bizonyítványt kapnak.

Miután megismerkedtünk a női kézimunka-tanfolyamok szervezetével, beláthatjuk, mily bő alkalmat nyújt ez a továbbképzésre. De arra is képesíti leányainkat, hogy munkájukkal segítségére lehessenek családjuknak, másrészt pedig akár mint a háziasszony kisegítői valamely családban, akár mint önálló himzőnők tisztességes megélhetést biztosítsanak maguknak.

Nem kell bizonyítanom, hiszen mindenki tudja, milyen nagy áldás egy házra nézve a fáradságot nem ismerő, munkás,

rudat és aztán csöndesen gusztál. Pedig jobb sorst is érdemel szegény, mert hiszen menyire iparkodik a föld tengelyét gyorsan forgatni, hogy minél gyorsabban teljenek a téli rövid nappalok, míg nyáron megizzadva a neki szokatlanul magas melegtől, plusz 0 fok, oly lassan hajtja a világ kerekét, hogy bőven élvezhetjük a hosszú júniusi nappalt.

De hát a botokud! Ez aztán izlés dolgában az első nemzetgazdász. Délamerikában tudniillik. Jön az esős évszak, mikor ennivaló az őserdőben meg a Llanón nincsen, hozzá a kultura még ott annyira általánosan elterjedve nincsen, hogy az ember betekintethetne a fogarasi Gerbaudhoz holmi gyomor és lélekerősítő vegyületek irányában.

Megtenné holmi sennor botokud di kravallos is, ha volna kellő számu millreis. Csak az a baj, hogy nincsen.

Gondol egyet és radikálisan megoldja a táplálkozás olosóságának kérdését, gyorsabban mint sok jegyzőkönyveket gyártó a n két.

Azt gondolja: Földből lesz utóvégre minden táplálékunk a növényi és állati fejlődésen keresztül. Így tehát rövidesen megvalósítja a jövő évezredek álmait és egye-

nesen a falanszter korszak szellemében — de a Liebig Fray Bentosi huskivonatának indianushoz méltó megvetésével, egyenesen az anyaföldből vagy szerinte pontosabban a délamerikai Hortobágy azaz Llano agyagföldjéből kivonatolja az esős azaz téli évszak alatt a maga izletes táplálékát szájba kapva kezének istenadta ötfoku villájával a nyers földet. Prosit! Izlés dolga!

Eonél sokkalta különb lehetett a hunok és ősmagyarok nyereg alatt puhított filéje vagy rostélyosa, melyet a németek egy kis helyesírási hibával rossböfnök mondanak, bizonyára azért, hogy egyik rostélyos szállító fél sem aprehendálhasson az 50 százalékos kvóta láttára.

Hát Lukullusnak az izlése, az más volt. Reállik Arany János szava, hogy: Sürgő csoport, száz szolga hord, hogy nézni is teher. Vajjon mit?

A legrágább és legextrább ételt és italt mit három világrész adhatott — mert akkoriban még nem élt sem Kolumbusz sem Corek. Hanem lefőzte — bocsánatot kérek, de már ebben a milienben legjobb lesz stilszerű szavakkal élnünk — mondom tehát Lukulluszt lefőzte egy amolyan egynapos

lány római császár Othó névvel. Hja, akkoriban gyorsabban váltották fel egymást a római császárok — mint ama forgó kocsi-kerek küllői, melyeket egy sumér vagy más király hat fejedelmi foglya forgatott, huzva a győző diáshintóját. Mert ez is extra izlése volt a győzőnek. De észre vette, hogy az egyik rabja merőn nézi a kereket, azt kérdezi tőle: Hogy mit lát rajta különösen megfigyelni valót. Feleli a fogoly: Csodálatos a kerek mozgása: Ami egy pillanat előtt felül volt, az most alul van és viszont. A győző megértve a célzást, magába szállt és azonnal kifogatta a királyokat.

Eddig a története, lehet, hogy adoma, mert annyi helyen szerepeltetik, mint a hét helyen született Homérosz, boldogult görög költőt.

De hogy Galbát — vagy talán Othót mondtam — ne felejtsem: Ez mindennap többször egy paizsára való fácsán, páva és nem tudom még milyen nyelvekből összekovott fatányérokat üritett ki vagy evett meg a Minerva paizsának jegyezve be azt a főztjét valami régi római szakácskönyvből. Ugy hiszem megtalálták a másolatát Pompejiben. Hogy ujuinói madarak nyelvei nem szerepeltek

ENERGIN

EGY EGÉSZ DOBOZ ÁRA 2.50 KORONA.

Kapható a gyógyszerárakban, de biztosan az

ENERGIN vállalatnál PÉCSETT, mely 6 dobozt bérmentesen szállít.

Leghathatósabb és legizletesebb hizlaló és vértisztító szer!

Számos előkelő orvostanár és szaktekintély által kitünő eredménnyel kipróbálva!

Gyermekeknel: Siettet a járást és fogzást, eloszlatja a mirigyeket és az ótvart — biztosítja a csontok és izmok ép fejlődését — javítja és rendezi az emésztést.

Felnötteknél: Utóléthetetlen vércépző, gyengélkedőknél erősítő és mirigyoszlató szer, — mellbajosoknál megszünteti az izzadást és elősegíti a gyógyulást.

értelmes nő, ki tagadhatatlanul hatalmas tényezője a vagyoni jólétnek és a boldog, megelégedett családi életnek. Boldogító érzés az, ha erős akarattal összes erőnket és tehetségünket azon munkakörnek szenteljük, ahova bennünket a sors helyeztet; végtelenül boldogító kötelességeink lelkiismeretes és pontos teljesítése, mert a munka emeli önérzetünket, emberi méltóságunk tudatára vezet, a munka nemesíti!

Tolsztoj is az istenfélelmet és a munka szeretetét az emberi boldogság alapfeltételei közé sorozza s méltán, mert ezeknek köszönhetjük nemcsak „szellemi frissességünket, anyagi gyarapodásunkat, hanem kedélyünk egyensúlyát és egészségünket.“ Ne tévesszük tehát soha szemünk elől a Szentírás eme szavait: „Imádkozzál és dolgozzál.“ **Botta Anna.**

A fogarasi első temetkezési egyesület ügye.

A belügyminiszter hiteles leiratát a temetkezési egyesület ügyében minden kommentár nélkül szóról-szóra itt közöljük a tagok megnyugtató érdekében.

Magyar királyi Belügyminiszter.

Szám 51312—908. V-a.

A válaszirat alapjául szolgáló jelentés száma: 2904.

A fogarasi első temetkezési egyesület alapszabály ellenes működése.

A fogarasi első temetkezési egyesület működését f. évi március hó 9-én 25703. sz. a. kelt távirati rendeletem nyomán az egyesület felosztását és vagyonának elhelyezését kimondó 1908. évi január hó 19-én hozott közgyűlési határozat jóváhagyásának egész terjedelmében való megtagadása mellett — az 1875. évi 1508. eln. számú belügyminiszteri körrendelet mellékletének IX. pontja

alapján ezennel felfüggesztem, *Botha Károly volt egyleti pénztáros ellenében hatóságilag megállapított 224 korona 35 fillér az ő, valamint a vele együtt felelősséggel tartozó előjárásági tagokat esetleg ezenkívül még terhelt vagyoni hiány erejéig a vagyoni felelősséget megállapítom, végül az egyesület pénzügyi ügyeinek megvitatása céljából a vizsgálati iratoknak az illetékes kir. ügyészséghez leendő áttételét egyidejűleg elrendelem.*

A hatóság által az egyesület ellen f. évi február hó 12-én és folytatólag fogantatott vizsgálat megállapította, hogy az egyesület pénzügyi ügyeinek megvitatása céljából a vizsgálati iratoknak az illetékes kir. ügyészséghez leendő áttételét egyidejűleg elrendelem.

A pénztáros a pénztári naplóban általa elkövetett hibákat nem enyhéztette el azonnal, hanem későbbi tételek alatt nagyobb vagy kisebb összegek elnaplózása által igyekezett a hiányt, vagy kiadást kiegyenlíteni.

Az egyesület vezetősége a tagoknak 32178 korona kölcsönt osztott ki, a kölcsönvevők azonban kamatokat nem fizettek, hanem a kamatok évek hosszú során át tőkésítve, a tőkéhez csatoltattak s így e nagy összeg az egyesület kárára más biztosabb helyen való gyümölcösödéstől vonatott el.

Az 1890. évi február 16-án tartott közgyűlésben hozott határozat alapján az egyesület az alapszabályok megfelelő módosítása, illetőleg kormányhatósági jóváhagyása nélkül a tagoknak sirásás és koporsóvásárlás címen 20—60 koronáig terjedő összegeket szavazott meg és jölehet, hogy ezzel, valamint azon körülmény folytán, hogy az egyesület a tagokkal szemben erejét meghaladó súlyos anyagi kötelezettségeket teljesített, az egyesület vagyoni helyzete előre látható válságba sodortatott, a vezetőség a valóban bekövetkezett válság megelőzése iránt nem intézkedett.

Igy állott elő azután az a helyzet, hogy az egyesület a ma már tulnyomó számú tartalék tagok s az ezek körében előforduló igen gyakori halálozások mellett, valamint új tagok belépése hiányában alapszabályszerű kötelezettségeit teljesíteni nem képes ugyanígy, hogy az egyesület vagyona felosztás

esetére — a tagok befizetéseivel szemben — ma már alig nyújthatna számbavehető ki-elégítési alapot.

Ily körülmények között az egyesületi tagok vagyoni érdekei veszélyeztetve lévén, a jelen rendeletem rendelkező részében foglalt intézkedéseket kellett megtennem.

Erről alispán urat folyó évi február hó 5-én 937. sz., február hó 24-én 1801. sz. és április hó 2-án 2904. szám alatt kelt alispáni jelentések mellékletei kapcsán további eljárás céljából s azzal értesítém, hogy tekintettel arra, mikép az egyesület hatósági felosztása a fenti körülményeknél fogva előreláthatólag be fog következni, közölje az egyesülettel, hogy az egyesületi tagok vagyoni érdekeinek megóvása szempontjából legcélszerűbb lesz, ha az egyesület az országos gazdasági munkás és cselédségély pénztárba belép.

Evégből szükséges azonban, hogy az egyesület tiszta vagyonát hatósági közreműködés mellett állapítsa meg oly módon, hogy a tagok tartozásai, illetőleg hátralékainak 30 napi záros határidőn belül tagkönyvecskéik beszolgáltatása mellett leendő befizetésre felhívassanak, s azok, kik e rendelkezéseknek eleget nem tesznek, a tagok sorából összes jogaik elvesztése mellett töröltessenek.

Hívja fel alispán ur az egyesületet, hogy tiszta vagyonának megállapítása után az országos gazdasági munkás és cselédségély-pénztár igazgatóságát a belépés tekintetében ajánlattételre szólítsa fel, a megtett ajánlat felett hozzon szabályszerű közgyűlési határozatot.

E közgyűlési határozat alispán ur véleményes jelentése keretében hozzám sürgősen felterjesztendő lesz.

Amennyiben az egyesület ezen felszólításnak három hónapon belül eleget nem tenné, erről további intézkedés végett tegyen hozzám jelentést.

Budapest, 1908. évi május 2-án.

Szabó s. k.,
miniszteri tanácsos.

Adatok Fogaras vármegye történetéhez.

A melléképületekhez tartoztak még: a délfelől való boronaházak, a curián

az ő étlapján, az pusztán annak a véletlennek tulajdonítható, hogy akkor még nem járt Ujguineában derék hazánkfia Biró Lajos.

Már szerencsésebb helyzetben volt Jozefin császára I. Napoleon felesége, aki megtalálva valahol egy ilyen remek receptekben gazdag szakácskönyvet exotikus kísérletre vetemedett. Tehette, mert tropikus kreol volt ama híres martinique szigeti Mont Pelée aljáról, mely nem régen a tövben elterülő Szt. Pierre várost hamvasztotta el.

Hanem az is igaz, hogy nagy csalódás érte a császárnét, mihelyt elébe tálták a pávanyelveket. Semmiképen sem gusztálhatta a római nyencséget. Sőt tetejébe a nagy költséghez majdnem pálcás megrovásban részesült a nagy Napoleon részéről. És mi volt az oka az egésznek: A két szereplő fél különböző izlése.

Mert utóvégre meg van a szemnek is a maga sajátos izlése. Van aki Lionardo da Vinci freascója láttára csak annyit mond Milanóban: No de itt kifocamodik az ember nyaka, mikor felhőz a templom kupolájára. Izlés dolga, ha katalógussal felfegyverkezett sokadalom egyszerre csak odarohan a Benvenuto Cellini híres sórtartójához és egyre ordítja: Ni, nil Itt a híres sórtartó! és bambán megbámulja mint a Károroobban tábori tüze körül guggoló Zulukaffer.

A hallási izlés ressortjába tartozik, mikor csak a tamtam alias nagy dob kiadás és megvallom fülrepezető, ha pedig nem, hát füledző előadásában gyönyörködik valaki. Hiszen van négy lábú, mely megugatja Wagner vagy Beethoven alkotásait, azt mond-

ják azért, mert finomabb hallása van mint az embernek.

Végére izlés dolga, hogy valamikor templomnak mondják és tartották a színházat, már mint a művészet templomának. Manap minek is mondják csak. Hamarjában: A kingdom for a horse! Pardon, azt akartam mondani: Egy barcelonai titkos kincskereső részvényt egy Nietsche-féle übertrotti szótárért, hogy megtaláljam az übermaeterlink moulin rougeiú főzemények méltó díjmentes praedicatumát.

Ma mindenütt a középkori altdeutsch stílusra törekszik a színművészet, templomainak nagy része terített asztaloknál, orfeumban orgizál. A középkori sógorok is nyomban korecsmát tettek a templom mellé, hogy egyaránt testi-lelki táplálékkal láthassák el magukat.

Minálunk is — nem is nagyon régen — szerény állat volt a lélek, nem kért zabot, abrakot, mint Petőfi mondja. A kuriák gravaminális magyarja nem sokat adott a komédiásokra. Nem templomot keresett, hol megtalálja őket. A kendereskötél erősségű idegek kora ugy 1800. körül kacagatott keresett a szinpadon. A templomban nem akart imádkozni. A fejlődés, a korszellem sajátságos tünete, hogy a mi korunk ugyancsak szórakozni, mulatni jár színházba, egészen úgy, mint a blaumontagot már szombatban kezdő vagy 100 évvel ezelőtt élt emberek. Az egyik tulságosan megpihent, elháljasodó idegeit akarta felvillanyozni, a másik a munkától elcsigázott lelkét megpihenteti szórakoztató színielőadásban.

A kor izlése jó barnakenyeres lévén, ezt a kenyeret kérte és nem bánta, ha benne

akadt néhány kavicszemet kellett ropogtatni fogai közt. Annál jobban izlett és gyorsította az emésztést. A naiv nép nagy előszeretettel olvassa a rémregényt még ma is. Nehány borzalmas gyilkosság, tetszhalott temetése, lehetőleg minden oldalon legalább egy mindig olvasóra számíthat.

A 19. század elején élt közönségünk irodalmi izléséről nem mondom, hogy rossz volt, csak azt, hogy fejletlen volt, mert tudjuk, hogy semmi sem változóbb az izlésnél, roppant eszesélyes mint a fogarasi időjárás vagy előkelőbbben, mint a Mark Twain Yankee államokbeli idő, melyből telik egy világrész időjárására.

Ez az izlés a szinpadon szerette a nagy, csodás hőskéket alá Sámson, ki ezer pogányt egy számár állcsontjával vert agyon, vagy kik úgy beszéltek Shakespeare patetikai stílussal: Térdemen hajlítom a Föld tengelyét, mint az iskolamester a zord fegyelem visszajét. Szóval erő és fűszer kellett az egészséges gyomornak.

A kor gyermeki naivsága meg hogy türhette volna, hogy magyar ember geometriát tanítva a cirkulus bohémikus törvényeit bemutassa gyakorlati alkalmazásában.

... De igen a huncut némettől kilt az ilyesmi. És végül ott volt „zasz szegin totocska“, hogy magára vállalja a kevésbé lovagias jellemet és szerepet!

Hazudni, megfutni, azt lehetett, de nem a magyarnak! A tót és német különben nem jutott volna szerephez, mikor a gavallér szerep a magyarnak dukált.

És valljuk meg, az izlés sokféle ágazása, emelkedése és hanyatlása közben meg van manap is sok megtévesztő eszköze, miut

kivül sütőház, amelyben 850 darab tök volt, továbbá istállók és szekérszín, suppos földél alatt egy öreg disznókat hizlaló pajta; ebben akkoriban igen szépen hizott 7 drb öreg ártány és három öreg emse volt. Az uri háznak egyik főkelléke a jégverem is; a patakon állott a malom, a kása törő, sajtó, serfőző ház.

Az udvarháznak volt saját nevelésű 1660 drb juha és pedig: öreges fejős juh: 635 drb; meddő juh: 42; 1679-ik évi termésből 149; 1680. évről 213 nüstény; öreg berbécs 244, fiatal kos bárány 320. A kecskék száma 64; a disznók száma öreg emsékkel, ártányokkal és malacokkal együtt: 690 drb; a bizottság megjegyzi „az nyári malacok valóban hitványak, ha valami gabonával őket nem segítik nem sok marad meg benne.”

A tehén barmok száma, fejős és meddő tehenekkel, bornyakkal, jármos ökrökkel; hatodfű, ötödű, negyedű és harmadű tulkokkal egyetemben 12 drb.

Végül volt az uradalomnak egy fűrészmalma és egy kötőrő malma. Evvel végére is értünk az udvarház ismertetésének, lássuk az egyes községeket.

* * *

a) Alsó Porumbák.

Az alsóporumbáki uradalomnak 1680-ik évben férfakkal, asszonyokkal és gyermekekkel együttvéve 532 jobbágya volt. Négy család szabadosi állapotban találtatott: Stancsul Bersziniaszi; Stancsul és Sztojka Stoicicza aliter Máros, és Popa és annak két fia. Szabadosok azok voltak, kik ugyan adót nem fizettek, de amint írja: a 1674 urbárium szerint „dézsmával tartoznak önagyságának.” Szökevények száma 12 család; cigány 3 család. A falunak két papja volt: Popa Rad és Popa Oprea. Berbat Komsa sza-

a fából készült kirakatos prágai sonka vagy papirszalámi. Amely vállalkozó szellemű köz- vagy magángazdász éjnek idején nagy futva elemeli, nagy családással szemléli rejtekében mikor szeletezni próbál belőle.

A Herczeg Ferenc „Ocskai brigadéros”-a sok zene, ének, zaj és tárogató meg dobszó, de a dráma hol marad? Hogy II. Rákóczi gyönyörű, önzetlen alakjából majdnem egy János vitézi operettkirály lesz a hazaáruló, de itt hős Ocskaival szemben!

Ez az izlés Deák Ferencet még nem régen karosszékre ültette és most ott busul a haza bölcsé némán dicsérve szobrászának izlését.

Az egiptomi és középamerikai Maja nép a tömeg hatást keresi gulás alkotásaiban. Követi őket az Eiffeltorony meg a newyorki szabadságszobor. Velük szemben más izlésre vall a görög oszlop és a japánok filigrános művészete.

A marokkói szultán lóháton fogadta egy európai nagyhatalomnak előtte gyalog megjelenő követségét. A küldöttség megütöközt a politikai szempontból visszas helyzeten, mire a szultán így magyarázta szerinte korrekt viselkedését:

„A ti császárok trónján ülve fogadja a követséget. Az én trónom ez a ló.”

A követek erre megnyugodtak.

Befejezem már most nem Nagy Friderik latinságával: De gustibus non est disputandum! Amit magyarul szabad izléssel így mondhatunk: Izlés dolgában nem jutunk végörvönyes megállapodásra semmitféle vitakozással.

bad boér volt, ki boérságát sub dato in Castro ad Kolozsvár positus 1662 junius 26-án kapta.

Az 1688-iki inventarium a lélekszámban apadást mutat, amennyiben körülbelül már csak 440 jobbágya van ezek közt rendkívül sok a nyomorék és koldus. A szabadosok még élnek, több boér nem lett nyolc év alatt. A papok és cigányok még ugyanazok; azonban sok a fugitivus, akik részint más helyre mentek, részint teljesen elbujdostak. A lélekszámot azonban pontosan nem lehet meghatározni, mert az asszonyokat illetőleg özvegyeket nem vették a leltárba.

b) Felsőporumbák.

Amennyire a leltár adatai megbízhatók ezen községben az erdélyi fejedelem önagyságának 1680-ban 481 jobbágya volt, eltekintve attól, hogy 21 család elbujdosott; volt a falunak összesen négy papja. Boér család 1. Jeszka Métyásné aliter Mary Kenduliaszeanné, „az mint urbariumokból kitetszik, — jegyzi meg a leltározó — produkálta volt Lorántfi Zsuzsanna fejedelem asszony levelét, melyből kitetszik, hogy maga Mary Kendulec in persana lova hátán szolgáljon, de fiáról semmi emlékezet nincs, 1653. aug. 24.”

Nyolc évvel később a jobbágyok lélekszáma körülbelül negyvennel lepadt, de kiadja a számot, ha tekintetbe vesszük azt, hogy nyolc év alatt 10 család elbujdosott, tehát átlag négy tagot véve egy családra, ki jön a szám. Uj boért nem csináltak; legalább az inventariumban uj boér nincs fölvéve.

c) Szerata.

Szerata község valamivel kisebb mint Felsőporumbák; a jobbágyok lélekszáma 1680-iki inventarium szerint 390. Nőtelenek száma 15, hat koldus volt. Öt család megszökött. Miként Alsóporumbákon, úgy itt is két szabados van Tamás Boér és Opra Boér. Ezeknek szabadságokról való levele nem existál, mindazon által eddig ezen állapotban szolgáltak az udvarháshoz. Házokról sem levelek, sem exemptiójuk nincsen, dézsmával tartoznak; hasonlóképen a két pap is, kiknek sem személyökről, sem házokról nem constat semmi exemptiójuk.

Az 1688-iki leltár már csak 290 jobbágyról ad számot, ami óriási apadás, de itt is megtaláljuk a magyarázatot, ha evvel szemben nézzük azt, hogy 27 család bujdosásba ment. Ugy látszik Apaffy Mihály fejedelem önagysága alaposan megdézsmáltatta jobbágyait, mert rövid nyolc év alatt igen sokan megszöktek. Boér Tamás most is szabadosi állapotban maradt, amennyiben már az 1652-iki urbarium, azután az 1680-iki is ebben az állapotban találta.

d) Szkoré.

Szkoré község dzsentri fészek. Nemcsak boérok, de valóságos nemes emberek lakják. Teleki Mihály uramnak van itt birtoka. Nemesi oklevele Rákóczi Györgytől származik, sub dato in Görgény, melyben magát és Sándor nevű fiát nobilitálja cum armis ad utrumque; publikáltatva a kolozsvári országos gyűlésbe nemini contradicenti.

A második nemes familia volt a szkoréi Deák család, nemessége Bethlen Gábor fejedelemtől származik; nemes

családok közé tartozott a Halmács, valamint Bersz család is. Boérok: Boér Paszkul, Opra és István, Streza Opra, Juon Stancsul és Juon Velk. A jobbágyok lélekszáma körülbelül 240 lélekben alapítható meg a leltár szerint. Tizenhárom család megszökött. Vagyon egy papjok Popa Juon, kinek két fia Koszta és Jon személyökbe paraszt.

Az 1688-iki leltár a nemesekre és boérokra nézve ugyanazt az állapotot tünteti föl, de a jobbágyok lélekszáma itt is megapadt összesen 172 lélek, de viszont a fugitivusok száma 24 családdal növekedik; papjok: Popa Juon mind maga, mind négy fia paraszt; Popa Ilia azonban boér

e) Korb.

Korb községben sem nemes embert, sem boért nem találunk 1680-ban; maga a község is rendkívül kicsiny, amennyiben a lélekszám 136; összesen csak 39 jobbágy család lakja; a szökevények száma 19. Vagyon egy papjok Radul, Havasalföldiből való. Az 1688-iki inventarium itt is apadást mutat, amennyiben a lélekszám 100-ra redukálódik. Papjok Opra nevű Havasalföldiből való, tulajdonképpen ő is jobbágy dézsmát tartozik adni. A szökevények száma szaporodott.

f) Felsőcsa.

Felsőcsán három boér familia lakott 1680-ban. 1. Opra Szilea boéri levelét Bethlen Gábor fejedelemtől kapta 1625-ben, ugyanehhez a családhoz tartoznak a korbi Szileák is. 2. Opra, Komsa és Radul Berbat, nemesi levelek Apaffy Mihály fejedelemtől származik sub dato Segesvár 1673. aug. 11-én, melyben magokat s mind két ágon levő örököseit nobilitálja, dézsmával tartoznak. 3. Opra Berbat bemutatta a bizottság előtt Lorántfi Zsuzsanna fejedelemösszony levelét 1652. április 14-éről, melyben öt két testvérét beorónizálja, — mind a három boér oklevél publicálva volt nemini contraicenti. A jobbágyok lélekszáma 280; szökevények száma 18. Papjok: Popa Marin és Popa Juon mindkettő paraszt. 1688-ban pedig már csak 180 körül a lélekszám, de a szökevények száma óriási módon megnövekedik.

(Vége következik.)

Dr. Zalai János.

H I R E K.

Hol a fürdőház?

Évek óta hangoztatjuk ezt a kérdést és mindeddig hiába. Már számtalanszor elmondottuk, hogyan lehetne létesíteni. Egész tervet állítottunk össze: költségvetést a bevétel és kiadásról. Világosan kimutattuk, hogy jövedelmet hajtana és emellett végre kielégíthetnénk a közönségnek ezt az igazán nélkülözhetetlen szükségletét. Dehát mind ez hiábavaló beszéd, kell, hogy valaki a kezébe vegye ezt a dolgot és végét vessük annak a szegyeteljes állapotnak, hogy nincs nyári fürdőháza Fogarasnak, a közönség kénytelen a „szabad természet lágy ölén”, az Oltparton, homokban, sárban öltözni, vetkőzni, a sok fürdőző katona, inas és horgászó cigánynak épületes látványt nyujtván.

Itt a sok víz, a városban beunt és

a városon kívül és mégis a legnagyobb kényelmetlenséggel élvezheti az ember. Lehetetlen, hogy ne akadna 60 olyan család Fogarason, aki az egyszersmindenkorra lefizetett 20 koronájával összeadná a fürdőkás és öltözők építésére szükséges 1200 koronát és egyúttal megváltaná a jogot, hogy bármilyen nagyszámu családtagjaival együtt, a fürdő fennállása idején mindig teljesen ingyen fürödhet. Mert csak ez kell hozzá. 1200 koronáért egy szép, nagy fürdőkast, körül folyosóval és öltöző kabinokkal, lehet építtetni deszkából. Ha 60 részvényes befizet 20 koronát, megvan az összeg. Ez a 60 alapító azután ezért a 20 koronáért családostól együtt fürödhet mindig. A nem részvényesek és iskolák által fizetett fürdődíjakból pedig bőven fedezhető a felügyelő asszony díja és a javittatási költségek.

Valóban csak ez hiányzik Fogarason, hogy igazi kellemes nyaralóhellyé váljék városunk. Mert most tarthatatlan a helyzet. A patakok olyan kiesinyek, hogy ott nem lehet fürdeni, az Oltban veszélyes, kényelmetlen és helytelen dolog is a nyilvános fürdés.

Ismételten felhívjuk tehát az érdekeltek figyelmét erre a fontos és szükséges dologra.

Halmy Gyula.

— **Nyugalmasítás.** Török Bálint fogarasi kir. járásbíró hosszú, eredményes munkálkodása, szolgálatai után a jól megérdemelt nyugalomba vonult. A köztisztviselői álló férfiu bucsulakomája e hó 2-án folyt le, ahol csak hivatalársaitól bucsuzott, mert hiszen természetesen továbbra is körünkbe marad, sőt a köztérrel sem vonult egészen vissza, amennyiben közjegyző-helyettes lett. Őszintén kívánjuk, hogy a jól megérdemelt nyugalomtól hosszabb ideig, jó egészségben élvezze.

— **Iskolalátogatás.** Gyöngyössy István polg. isk. igazgató és szakfelügyelő május 6-án érkezett városunkba és 9-én távozott el. Mindenre kiterjedő figyelemmel és alaposan vizsgálta át az áll. polg. leányiskolát. A konferencián a legnagyobb mérvű megelégedésének és elismerésének adott kifejezést, az iskola kiváló vezetése, magas színvona, kitűnő fegyelmzése Botta Anna érdemes igazgató és az egész tantestület munkássága, lelkiismeretes pontosságá felett. Bizonyára közönségünk is szívesen hallja a jóhírű iskola ilyen kitüntetését, ami annál értékesebb, mert tapasztalatokban gazdag, nagy tudású pedagógustól ered.

— **Bérmálás.** A római katolikus egyház, amint hiteles forrásból értesültünk, nagy ünnepekknek néz elébe. Erdély lángelkű főpástorja: Majláth Gusztáv Károly gróf püspök ur Öccellenciája értesítette az itteni főispáni és lelkészi hivatalt, hogy a bérmálás szentségének kiosztása végett f. hó 29-én városunkba érkezik. A hír örömmel töltötte el a kat. híveket, akik már is erősen készülnek fogadtatására. Eltekintve a hivatalos fogadtatásokról, úgy halljuk, hogy egy estélyt is szándékoznak rendezni az ünnepi hangulatnak megfelelőleg. E célra külön rendezőség fog megalakulni, amely a dolgokat intézni fogja. Ezt annál is inkább meg kell tennie az Egyháznak, mert hiszen tudjuk, hogy néhány évvel ezelőtt nagyon is hidegen fogadták a püspök urat, ki bizony

meg is neheztelt azért az indolens viselkedésért a fogarasi hívekre s bár nem zárta ki őket szívéből, még sem emlékezett vissza szívesen Fogarason töltött napjaira.

— **Halalozások.** Megdöbbenve vettük f. hó 4-én reggel 8 órakor a leverő hirt, hogy: Jeszenicei Jankovich Béla, Fogaraszvármegye aljegyzője, a vármegyei hivatalos lap szerkesztője, lapunk volt munkatársa 64 éves korában, 44 évig tartó boldog házasság után hirtelen és váratlanul elhunyt. A boldogult 1844-ben született s pályáját a földművelésügyi m. kir. minisztériumban kezdte meg, honnan Fogarasra neveztek ki a ménesuradalomhoz intézőnek. Később Fogaras nagyközség főbírájává választották, amely állásban nagy tevékenységet fejtett ki. Ez állásból került a vármegyéhez aljegyzőnek, ahol mint h. főispáni titkár is működött majdnem bekövetkezett haláláig. A toll embere lévén s a természet állandó jókedéllyel áldván meg, hírlapírással is foglalkozott. Így szerkesztette régebben itt vejevel: Vecsei János tanárral együtt az „Oltvölgyi Lapok“-at rövid ideig. Jósziú ember volt s éppen a szíve ölte meg. Nyugodjék békével! Temetése f. hó 7-én ment végbe nagy részvét mellett. — Ugyancsak f. hó 7-én temették a várból, teljes katonai díszel: Oprea János őrmestert. Feljebbvalói annyira szerették a pontos, derék katonát, hogy a brassói katona zenekart hozatták ki temetésére és elborították koporsóját koszorúkkal.

— **A szabad liceum.** A hatodik, utolsó előadás tegnap folyt le, nagy érdeklődés, szép siker mellett. Kaufmann György dr. tanár tartotta: a villamos sugarakról kísérletekkel. A közönség nagy érdeklődéssel figyelte az élvezetes, tanulságos előadást. Ezzel bezárult az ezidei sorozat, hogy majd a télen újra kezdődjék, amikor már 12 előadása sorozat nyílik majd meg és reméljük, hogy nem csupán a tanári kar tölti be az előadói tisztet, hanem megnyerheti az orvosi, ügyvédi, erdeszi, bírói stb. kar egyes tagjait is, amint az más városokban már megtörtént. Konstatálhatjuk, hogy üdvös és helyes intézkedés volt a szabad liceum megkezdése, a közönség hálás lehet érte Major Károly dr., a főgimnáziumnak a korszellemmel haladó igazgatója iránt.

— **Felhívás.** A „Fogarasi Iparos Ifjak Önképző Egyesület“ alulirott tisztikara és választmánya hazafias tisztelettel felhívja városunk érdemes önálló iparosait és a t. segédekét, hogy a fenti egyesület rendes tagjainak a sorába belépni szíveskedjenek. Ugyanis meg lévén győződve, hogy csak az egyesülésben van az erő, alulirottak ezen szempontot tartották szemük előtt, amidőn ez uton felhívják érdemes iparosainkat a belépésre. Az alulirott vezetőség, habár minden törvényes és hazafias eszközt fel fog arra használni, hogy az egyesület otthonát lehetőleg rövid időn belül megteremtse, e célt azonban csakis iparos osztályunk tömörülése által véli gyorsabban elérhetni. Akként, hogy azután iparos osztályunknak az alapszabályaiban kitűzött érdekeit biztosan megvalósíthassa. Egyúttal értesítjük az egyesület rendes tagjait és a belépni szándékozókat, hogy az egyesület helyisége alulirott elnök házában teljesen berendezve és villamos világítással ellátva a tagok és belépni szándékozók rendelkezésére áll. Fogaras, 1908. évi május 7-én. Hazafias üdvözléssel: Gábor Dániel elnök, B. Kovács József alelnök, Csákány József egyll. jegyző, Barna Pál egyll. pénztáros, Sebestyén Károly egyll. ellenőr. A választmány tagjai: Rosenbaum József, Fülöp Mihály,

Lakatos Mihály, Péterffy Sándor, Szöcs József, Sággh József, Vecsei Lajos.

— **Értesítés.** Közönségünk szíves elnézését kériük, hogy Halmy Gyulának a mult számban megkezdett tárcáját a közbejött aktualitás miatt — csak jövő számunkban folytathatjuk.

— **Nyilvános nyugtázás és köszönetnyilvánítás.** A főgimn. ifjuság május 3-iki matinéjén felülfizettek! Dr. Popescu Tivadar 20 K, Dr. Halász László 10 K, Dr. Bauszneren Guidó 7 K, Pocol Sándor 5 K, Riesdorfer László, Botta Anna, Schul Henrikné 4--4 K, Philipovich Alajos, Rosenbaum József, Neumann Izsák, Dr. Rosenberger János, Belle Sándor, Thierfeld Dávid, Fleiszig Gyula, Steinburgi Pildner Viktor, Várnai Sándor, Novák János, Dr. Kaufmann György, Thierfeld Lipót, Dr. Senchia János 3--3 K, Özv. Könczey Károlyné, Dr. Duda János, Nádudvary László, Harmathy Jenő, Gremesperger Alajosné, Schul József, Steinburgi Pildner Frigyes, Dr. Schul Albert, Zankó Emil, Dr. Hámorszky Oszkár, Dr. Serbán Miklós 2--2 K, Gróf de la Motte Arthur, Dr. Hochmann Nándorné, Dr. Major Károly, Gremesperger Alajos, Rösler Alfréd, Dr. Zankó Géza, Mokesay Endre, Egyed Erzsébet, Ábel Janka, Ábel Ilus, Maier Ignácné, Herszényi Imre, Pál Ferenc, Szabó Elemér, Halmy Gyula, Reider Béla, Dr. Kelemen Adolfné, Özv. Benedek Gyuláné, Dr. Borcia Miklós, Dr. Schul Mór, Héjas Pál, Enkelhardt Henrik, Pincea Aurél, Kovács János, Fejér Gyula, Wazek Adolf, Carje Gyula, Solomon Dénes, Freund Samu, Bozdogu Valér 1--1 K. Összesen: 145 K. Belépő-díjak: 156.60 K. Összes bevétel: 301.60 K. Felmerült kiadás: 27 K. Marad tisztajevővel 274.60 K. Ebből kapott: Az önképzőkör 64.60 K. A zászlóalap 100 K. A zongoraalap 110 K. Fogadják az intézet köszönetét mindazok, akik megjelenésükkel vagy felülfizetéssel a matiné erkölcsi és anyagi sikeréhez hozzájárulni szíveskedtek. 1908. május 7. Major Károly dr. főgimn. igazgató.

— **Tíz éves találkozó.** Tisztelettel felkérem mindazon iskolatársaimat, kik 1898-ban a fogarasi áll. felsőkereskedelmiben érettségítettek, hogy a tíz éves találkozó megállapíthatása céljából címüket velem mielőbb tudassák: Litteczky Endre, a „Szamos“ pol. lap szerkesztője, Szatmár.

— **A városok kongresszusa.** F. hóban a városok, mint minden évben, — úgy ez évben is — kongresszust tartanak Budapesten. A városi képviselőtestület határozatából kifolyólag ezen a gyűlésen Fogaras városát képviselni fogja: Herszényi Imre polgármester és Szentpáli Gyula főjegyző, akik már ez alkalommal Budapestre is utaztak.

— **Szövetkezzünk.** Számtalanszor irtunk már a hus drágaságáról, de hiába! Most tavasz van, a marha olcsó lett s ezt az olcsóságot Brassóban és Szebenben (pedig sokkal nagyobb városok, mint Fogaras!) tetemesen észlelik és élvezik is a polgárok. De a fogarasi mészárosok — úgy látszik — semmiképen sem akarnak engedni a 48-ból vagy a 67-ből! A busárok nálunk nem csökkennek! Jó volna ha a közönség a tisztviselő egylettel szövetkezve valami népgyűlést tartana, ahol erélyesen tiltakoznék a busárok s a piac drágasága ellen, mert már ez így tovább nem mehet. Ha a hatóság nem cselekszik, tegyen tehát a nép. Szövetkezzünk a drágaság megszüntetése ellen tartsunk minél előbb „népgyűlést.“

— **Diák-majális.** A fogarasi áll. főgimnázium ifjusága június 9, vagy kedvezőtlen idő esetén 13-án — hála Major Károly dr. gimn. igazgató jó szívének és a diáksággal

való együttérzésének — a városligetben „diák-majális” rendez, Albert János, Ambroz Pál és Zalai János dr. tanárok védnöksége alatt. E majális rendezésével a diákság régi, kedves vágya teljesül és bár a mai korban, az a felfogás, hogy a diákság ilyen multságait sokan nem helyeslik, mi a magunk részéről helyesnek látjuk e kedves, ártatlan, régi szokást és — különösen a fentti kiváló elnökök vezetése alatt annak teljes sikerét előre is megjósoljuk.

— **Magyar otthon.** Elsőrangú penzió a város központján. Családok, házaspárok és magános urak részére. Elegánsan berendezett szobák külön bejárattal, villanyvilágítással. Rézágak, fürdők, kütűnő konyha. Olcsó árak. Főherceg Sándor utca 30. sz. Budapest.

— **Közbirtokossági gyűlés.** Mult hó 30-án folyt le a közbirtokosság gyűlése Herszényi Imre polgármester elnöklete alatt, amelyen indítványozták, hogy a közlegelők felosztás alá kerüljenek. Ez az indítvány azonban változást szenvedett, amennyiben elhatározták, hogy a legelőt nem osztják fel és a legeltetést továbbra is fenn tartják. Legeltetési díj 10 korona, apaállat tartására 2 korona. A gyűlés rendjén Nagy Lázár és Turcu János dr. szólaltak fel a legeltetés mellett, Borsai Rezső pedig a pénztári számadásokat kifogásolta nagyon helyesen. Mert a felsőbb hatóság által jóvá nem hagyott szabályrendeletek alapján magasabb tiszteletdíjakat vett föl a volt előjáróság; holott ezeket addig nem lett volna szabad életbeléptetniök, míg azok a felsőbbség által jóváhagyva nem lettek. A polgármester ezután is figyelmezteti a gazdákat, hogy reggeli 5 óráig okvetlenül hajtsák ki a marhákat, hogy a városban a tisztaságot fenn lehessen tartani. Lapunkban is sokszor hangoztattuk már, hogy ez nem városhoz illő állapot, ha a csorda így berondítja a gyalogjárókat is. Tartsák tehát a gazdák magukat szigorúan az utasításhoz, mert ha továbbra is ilyen piszkosság lesz az utcákon, ez előbb-utóbb a legelőfelosztásra fog vezetni.

— **Adakozó diákok.** Az állami főgimn. azon tanulói, akik a husvéti kiránduláson résztvettek, szép cselekedettel adják tanulójelét lelkesedésöknek. Temesvár város gavaléros jótékonyasága folytán ugyanis, (tudvalevőleg ingyen látta el a város a kiránduló diákokat) 72 kor. 18 fillérenyi felesleg mutatkozott a befizetett összegnél. Ezt az összeget egyhangulag a zongora- és zászoló-alap javára adományozta a lelkes kis csoport, ami elismerést érdemlő cselekedet volt.

— **Délelőtti tanítás.** Mint halljuk a m. kir. állami főgimnáziumban jövőre a tanítás rendje is megváltozik, amennyiben úgy szeretnék az órarendet beosztani, hogy az 8—1-ig, tehát délelőtt tartson. Ez nagyon üdvös intézkedés, hiszen a nyári hónapokban a megyénél s az adóhivatalban is csak délelőtti munkarend van; annyival inkább bele illeszkehetnek ebbe az időtartamba az állami főgimnázium délelőtti tanítása is. Különben hogy milyen üdvös intézkedés ez, ennek elnyeiről és hasznáról alkalmilag bővebben fogunk még referálni. Most csak ez időszert a célcorúságot akarjuk röviden konstatálni!

— **Matiné.** Az áll. főgimn. május 3-iki matinéja fényes erkölcsi és anyagi sikerrel záródott, ami különösen a kütűnő vezetés és rendezésnek köszönhető, elismerés illeti érte Krebsz Ernő tanárt. A vármegyeháza nagyterme egészen megtelt díszes, előkelő közönséggel, akik élénk tetszésajjal kísérték

az egyes, jól sikerült pontokat. A matiné fénypontja Krebsz Ernő tanár szellemes, humorisztikus felolvasása volt, amely általános derűtséget keltett és amelyet lapunk mai számának tárcarovatában közlünk. Ami az ifjúság szereplését illeti az is, illetve a műsor minden pontja kifogástalan volt. Nagyon szépek voltak a zeneszámok, melyek közül Thierfeld Mór VIII. oszt. tanuló remek szólója vált ki, ő határozottan nagy talentum a hegedűjáték terén s ha így halad virtuozitásig viheti. A zeneszámok kütűnő kvalitásai, nianszai Albrich János ének- és zene-tanár kiváló érdeme, aki nemcsak a főgimnáziumban, hanem a társadalomban is fényes sikert ér el ezen a téren. Nagyon jó volt Ruttkai György: „Sötétség” c. drámai részlete is: Györfi István, Neumann Jakab, Solomon János VIII. o. t. és Herschdorfer Hugó V. o. t. előadásában Bajos Jeremiás sikeres előadása (Comsa György VIII. o. t. által) megneveztette a közönséget. Végül ki kell emelnünk még a főgimn. énekkart is precíz énekével, melynek fegyelmzettsége szintén Albrich János tanár érdeme. A bevétel jegyekből 156 K 60 fill., felülfizetésekből 135 K, összesen 291 korona 60 fill. A csekély kiadást leszámítva, tiszta jövedelem 264 K 60 fillér, ami — tekintve az egykoronás belépődíjakat, — nagyon szép eredmény s ezt a zongora- és zászoló-alapra fogják fordítani. Bátran elmondhatjuk, hogy e Matiné méltóan sorakozott a főgimn. eddig elért sikerei sorához.

— **Hangverseny.** A Fogarasi Magyar Dalegylet ezévi I. rendes hangversenyét ma, május 10-én tartja a Transsylvania nagytermében a következő, érdekes műsorral. 1. „A szeretet.” Szövegét írta: Szujánky Antal, zenéjét szerző: Goll János. Zongorakíséret mellett éneklé a *dalegyleti vegyeskar*. A férfi duettet *Hartmann Károly, Vadráska* Vencel urak, a női duettet *Maddási Gyuláné és Héjas Pálné* urhölgyek éneklék. 2. „Gavotte.” Jungmanntól. Előadja a „Fogarasi Zene-műkedvelők Társasága.” 3. a) Grieg: *Poème erotique*; b) Schumann-Liszt: *Ajánlás* (szerelmi dal); c) Székely Imre: *YLX. Magyar ábránd*. Zongorán előadja Papp Jenő ur. 4. „A rózsá temetése.” Szövegét írta: Váradi Antal, zenéjét szerző: Gaál Ferenc. Zenekíséret mellett éneklé a *dalegyleti férfikar*; a szoprán szólót éneklé *Maddási Gyuláné* urhölgy. 5. a) „A tengeren.” Schuberttől; b) „Loin du bal.” Gilberttől, előadja a „Fogarasi Zene-műkedvelők Társasága.” 6. Mendelssohn: „Őszi dal” Op. 63. Zongorakíséret mellett éneklé a *dalegyleti nőikar*. 7. „Öröklés.” Induló, előadja a „Fogarasi Zene-műkedvelők Társasága.” Ez igazi műelővezetést ígérő hangversenyre ezután is felhívjuk a közönség b. figyelmét.

— **Köszönetnyilvánítás.** Dr. Halász László volt képviselőjelöltünk az állami főgimn. matinéja alkalmából Halmy Gyula főszerkesztőhöz 10 koronát küldött felülfizetesként, aki azt rendeltetési helyére juttatta. Fogadja a kegyes adakozó ezuttal is hálás köszönetünket.

— **Vizsgálatok.** Lassan-lassan közeledik az évvége, amelynek csattanói a vizsgálatok szoktak lenni. Így a m. kir. állami főgimnáziumban a VIII. osztály vizsgálatai f. hó 11-én kezdődnek a hittan vizsgálattal s 12, 13, 14-én tartanak bezárólag. F. hó 15-én kihirdetik a vizsgálat eredményét. Az írásbeli érettségi vizsgálatok f. hó 18, 19. és 20-án tartatnak meg. A szóbeli érettségi vizsgálat június hó 1, és 2-án lesz Walther Béla nagyszobeni kir. tankerületi főigazgató jelen-

létében. A magántanulók vizsgálatai május hó 29-én kezdődnek az írásbeliakkal, a szóbeli vizsgálat pedig ezen tanulóknak június hó 8-án lesz. Sok szerencsét a maturanduszok részére.

— **Oh az a szerelem.** Vohner János Nagysinkai születésű plóhességéd házassági akadályok miatt lugot ivott, a kórházba szállították.

— **Sósforrás.** Sárkány község határában Paró felé 12 méter mélységben bős és erős sósforrást találtak. A község kutatását ott és zár alatt tartja majd. Természetesen ez nagy előnyére van a községnek, mert az állatoknak a marhasó helyett a kut erősen sós vizét adja inni. Megyénk bizonyára bővelkedik ilyen természetű forrásokban s csak a véletlen hozza felszínre ezeket. Az új lelet nagy örömmel tárgyalják a sárkányiak és sok hasznot várnak belőle.

— **A gypaju.** A brassói-utcaiban a timárok a gypajut az aszfaltra terítik szárítás végett, úgy, hogy az aszfalton járni nem lehet, ajánljuk ezt a rendőrség figyelmébe.

— **A pálinka.** Szinte hihetetlen, mennyire állattá teszi az embert ez a testetleket egyaránt élő ital. És sajnos, dacára annak, hogy ezt mindenki tudja, mégis akadnak emberek, kik nemhogy igyekeznek pálinkaivó szenvedélyüket csökkenteni, hanem virtust csinálnak abból, hogy ki mennyit bir. Az alábbi esetnek szereplői: a pálinka és — egy falat sonka... Három erdei munkás tért be a minap a zernesti cellulosegyár kintinjába, miután pár heti bérüket felvették. A három munkás édes testvér volt és a munkában társak. A pónzen egyformán osztoztak. Pénzüik lévén bőven, nekiláttak az ivásnak. Fogyott a „rátyiu”, ahogy ők nevezik és nőtt a virtus: ki bírja tovább. Hát bizony jó sokáig bírták mindhárman, de nem is ebben lett volna a baj. Az ital ételt is kíván, tehát hozattak — sonkát. A legfiatalabb testvér már annyira benne volt a versenyzésben, hogy az evésnél sem akart utolsó maradni s dacára annak, hogy az evést illetőleg semmiféle versenyzés nem lett megbeszélve, többet talált enni, mint bátyjai. No, azoknak sem kellett több. Mikor látták, hogy az utolsó falat sonkát is lenyelte a hallgatóságos versenyző, szónéklül ütlegelni kezdtek. Hiába próbált védekezni a szerencsétlen, pár pillanat múlva a földön fetrengett. És ekkor előkerültek a csákányok, melyek oly becsületes munkát vittek véghez, hogy rövid idő alatt csak úgy folydogált a vér a földön. Mikor aztán látta a két idősebbik testvér, hogy öccsük mozdulni sem tud már, otthagyták s a legnagyobb lelki nyugalommal szedték össze cók-mókjukat, hogy a nemsokára induló vonattal hazautazzanak, ami annál könnyebben ment, mert csendőrt nem lehetett előkeríteni.

— **Pályázati hirdetés.** A nagyszobeni tanítónőképzőintézet I-ső osztályába a következő 1908/9. tanévre felvételért folyamodhatnak 14. életévüket betöltött olyan leányok, kik a felső leányiskolát, a polgári- vagy felsőbb leányiskola, vagy a gimnázium négy alsó osztályát sikerrel végezték. Felvételi vizsgálat nélkül, de pályázati kérvények alapján történik a felvétel. A felvételi kérvényhez a következő okmányok csatolandók: 1. Keresztlevél. 2. Iskolai bizonyítvány a megelőző tanévről s az idej első félévi értesítő. Az évvégi bizonyítvány június hó 30-án feltétlenül beküldendő. 3. Orvosi bizonyítvány a folyamodónak a tanítói pályára alkalmas voltáról. A kérvényben kiteendő, hogy bennlakó vagy bejáró akar-e lenni a növendék. Bennlakási havidíj 36 korona (18 frt).

A kérvényeket az intézeti igazgatósághoz június hó 15-ig kell benyújtani. A főlvetel július hó első napjaiban lesz elintézve, miről az érdekeltek azonnal értesítést nyernek. A II., III. és IV. osztályba szintén vehetők fel új tanulók, ha kimaradás folytán hely üresedik. A III. osztályba felvehetőek olyanok is, akik kisdudónői oklevelet szereztek, vagy a felsőbb leányiskola, esetleg a gimnázium hat osztályát végezték. Az ilyen tanulók az I. és II. évfolyam különbözeti tárgyaiból vizsgálatot tesznek. A bennlakásról prospektust szívesen küld az igazgatóság. Nagyszében, 1908. május hó 2-án. Dr. Bilinszky Lajos, képzőintézeti igazgató.

— **Meghívó.** A fogarasmegyei hivatalos tanítóegyesület törcsvári járásköre folyó évi május hó 16-án d. e. 10 órakor Szunyogszéken a községi iskola egyik tantermében tartja évi rendes gyűlését, melyre a tagok és tanügybarátok tisztelettel meghívotnak. Recker János, köri elnök.

△ **Szívujások** a buziásfürdői „Phönix” gyógyvizet a legjobb eredménnyel használják. A buziásfürdői gyógyforrások dus szén-savtartalma a szív működésre kiválóan jó hatással van, a mennyiben a vérkeringést szabályozza, előmozdítja és fokozza. — A buziásfürdői „Phönix” gyógyvizet kapható gyógyszerárakban, drogeriákban és minden jobb fűszerüzletben.

△ **Légzőszerveink** ellenségei az ős és tél és nagyon gyakran támadnak ez időszeleken mindennemű gyuladások és hurutok. Ily betegségeket azonnal figyelemmel kell kísérni, mivel az elhanyagolás hosszantartó és nem ritkán még az életet is veszélyeztető hurutos megbetegedésekhez vezetnek. Nem is szabad haszontalan házi szerekkel experimentálni, hanem azonnal egy igazi gyógyhatású szerhez kell folyamodni. Ily szernek közül első helyen áll a „Sirolin-Roche”, melynek kiváló gyógyhatása az orvosok egyértelmű nyilatkozata alapján el van ismervé. „Sirolin-Roche” minden gyógyszerárban kapható.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

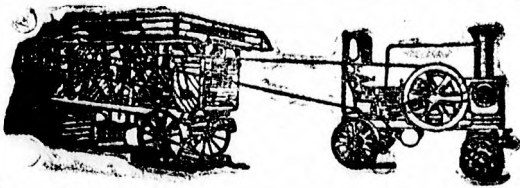
THIERFELD DÁVID

Kalmár és Engel

MÓTOR ÉS GÉPGYÁRA

Városi raktár: **BUDAPEST.** Gyár és iroda: V. Lipót-kör. 18. VI. Üteg-u. 19.

Ajánlja egy cséplőgépet, mint malomüzemre leg-egyszerűbb benzínmotorjait, benzínlokomobiljait, valamint szivógázmotorjait, melyek V. Lipót-körút 18. bármikor üzemből megtekinthetők.

— Teljes jótállás —
kiváló oszlopért! **Egyedül létező újdonság!**

Ezen motorok egyenletes járása és bámulatos egyszerű szerkezetük folytán bármely legjáratlanabb ember által is azonnal könnyen kezelhetők.

Árjegyzék ingyen. Olcsó árak részletfizetésre.

Kerestetnek

az ország minden nagyobb városaiban és községeiben egy most szervezés alatt álló **életbiztosító-társaság** részére alkalmas képviselők, kik 1000 koronától 10.000 korona évi jövedelemre lehetnek szert, a mennyiben szellemi és anyagi képességgel bírnak. Gyakorlattal bírók előnyben részesülnek. Kellő jártassággal nem bírók díjmentesen begyakoroltatnak. Csakis írásbeli ajánlatokat Fischer K. irodája Rákospalota továbbít.

A készlet gyorsabb eladhatása miatt

Caspari Frigyes

és Társai

Medgyes (Nagyküllöm.)

faiskolái

leszállított áron ajánlják összes faiskolai cikkeiket u. m.: magonc, kőmagu és csontár gyümölcsfákat, pöszmété és ribiszke cserjéket, málnákat, földiepreket, diszcserejéket, gyümölcsfa vadoncsokot, sövénynek valót, tullelevű fákat, rózsákat stb.

Árjegyzék kivanatra bérmentve.

3317—908. tkvi szám.

Hirdetmény.

A fogarasi kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az eltövedt dragusi 237. számú telekjegyzőkönyv pótlásául a 326/908. tkvi sz. végzésben felsorolt forások alapján szerkesztett tervezetet elfogadja. A tervezet valamint az ennek alapjául szolgáló forások érdekelt felek által megtekinthetők s erre vonatkozó észrevételeiket 3 hó alatt vagyis 1908. évi augusztus hó 6-ig a telekkönyvi irodában szóval vagy írásban megtehetik.

Fogaras, 1908. évi április 24-én.

A kir. járásbíróság mint tkvi hatóság.

Dr. Virág,
kir. járásbíró.

Műhely áthelyezés.

Van szerencsém a n. é. közönséget és becses megrendelőimet tisztelettel értesíteni, hogy Ferencz József tér 14-ik szám alatt lévő

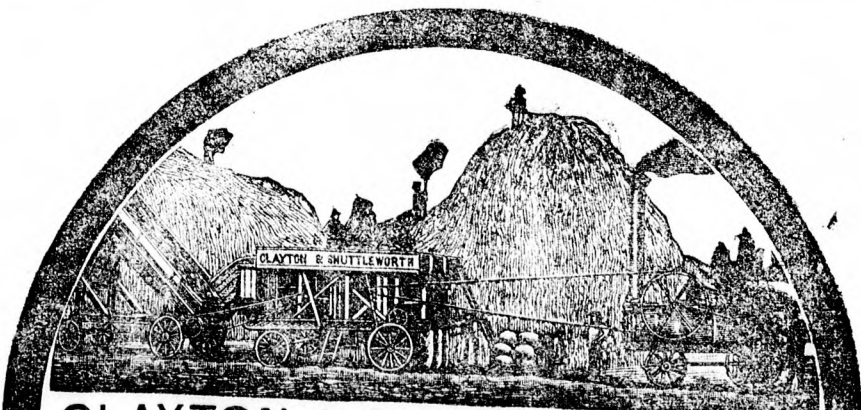
szabó műhelyemet

május hó 1-től kezdve Zeyk-utca 10-ik számú saját házamba helyeztem át.

A n. é. közönség további szíves pártfogását kérve, maradok

kiváló tisztelettel

Bardócz Károly
férfi-szabó.

CLAYTON & SHUTTLEWORTHTM

Budapest, Városliget-körút 63.

Által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

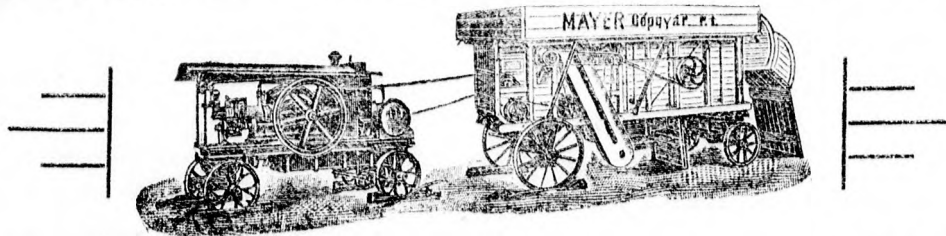
Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák,

sorvetőgépek, Planet jr. kapálók, szecskavágók, répavágók, kukoricza-morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egyetemes acél-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Hazai gyártmány!

Kitűnő munka!

**Mayer
gépgyár**vas- és fémöntőde részvénytársaság
SZOMBATHELY-BUDAPEST,
VI. kerület, Váci-körút 61. szám.

Benzinlokomobil-eséplő-szerelvények. Stabil-benzinmotorok.
Szívógázmotorok faszén-, koks- és antracit-fűtésre 120 HP-ig.
Malomépítészeti. Szab. hydr. borsajtók, olajprések
és mindennemű gazdasági gépek.

Kedvező fizetési feltételek. Árjegyzékek kívánatra ingyen s bérmentve!

Nádpatai gyógyfürdő.

Jod-, kén- és sóforrással megáldott fürdőhelye.

Pótolja: Lipik-, Hall- és Csiz vizét. Reoma, kőszvény, Ichias bántalmaknál utólrhetetlen gyógyeredményü. Női betegségek, vérszegénység és idegségnél kiváló gyógyhatásu. Idény: június elsejétől — szeptember elejéig.

Egy órai kocsit a pályaudvartól (Nagyküllő vármegye).

Erdők, árnyékos sétányok, modern lakások, zene elsőosztályu ellátás. Elő- és utóidényben tetemes árengedmény a szobaárakból. Vasuti állomása: Alsószombatfalva, hol minden alkalommal kocsik kaphatók.

Postahivatala: Nagysinken, mindennapi postaforgalommal.

Prospektust bérmentve küld és mindennemű felvilágosítással a legnagyobb készséggel szolgál.

A fürdőkezelőség.

**BUZIÁSI PHÖNIX
ÁSVÁNYVIZ**

Vese- és hólyagbajoknál minden vizet felülmul.
KELLEMEK, KISSÉ SAVANYKÁS IZŰ, VASMENTES, SZÉNSAVDUS
rendkívül üdítő asztali víz.

Orvosilag ajánlva. Orvosilag ajánlva.

Ivógyógmódrá használva, vese- és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és tővényképződésnél, a légutak és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitűnő hatásának bizonyult. Prospektust kívánatra küld a forráskez.

Muschong buziási gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdőn.

2736—908. tkvi szám.

Hirdetmény.

A m. kir. Igazságügyminiszter 1908. február hó 8-án 3447—908. I. M. VIII. sz. a. elrendelte, hogy a fogarasi kir. járásbíró-ság, mint telekkönyvi hatósághoz tartozó Nagyberivoj község telekjegyzőkönyveibe felvett mindazon ingatlanokra nézve, amelyekre az 1886. XXIX., az 1889. évi XXXVIII. és az 1891. évi XVI. t.-cikk a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi XXIX. t.-cikkben szabályozott eljárás és ezzel kapcsolatban a tlkjkönyvi bejegyzések helyesbítése fogantositassék.

E célból a helyszini eljárás a nevezett községben 1908. évi június hó 15-én fog kezdődni.

Ennélfogva felhívatnak:

1. mindazok, akik a telekjegyzőkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött határnapon kezdődő eljárás folyamata alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okiratokat mutassák fel;

2. mindazok, akik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírásra az 1886. XXIX. t.-c. 15—18. és az 1889. XXXVIII. t.-c. 5., 6., 7. és 9. §§-ai értelmében szükséges adatokat megszerelni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ösmerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyét nyilvánítsa, mert különben jogait ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezménytől is elesnek; és azok, kiknek javára tényleg már megszűnt követelésre vonatkozó zálogjog vagy megszűnt egyéb jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve, ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlését kérelmezzék, illetve, hogy a törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

Fogaras, 1908. évi április 10-én.

A kir. jbiróság, mint tlkvi hatóság.

Náudvary,
kir. járásbíró.

KÖHÖGÉS!

Ki ezt figyelmen kívül hagyja,
— önönmaga ellen vétkezik. —

Kaiser-féle

Mell-cukorka

a 3 fenyővel.

Orvosilag kipróbálva és ajánlva:
köhögés, elnyálkásodás és
rekedtség ellen.

4512 hitelesített bizonyítvány tanúsítja, hogy megtartják azt, amit ígérek.

40 és 20 filléres csomagokban kaphatók:

Hermann P. János, Kontesveller
Károly, Steinburgi Pildner Frigyes
urak gyógyszeráraitban, FOGARAS.

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságú Portland-Cementet ajánl olcsó áron a

Portland-Cement-Gyár

Brassóban.

Fogarason kapható: Gebauer W., Schul H. és Thierfeld L. urak kereskedéseiben.

Ny. Thierfeld Dávid könyvnyomdájában, Fogarason.